

การศึกษาประสิทธิภาพเชิงความร้อนและปริมาณไอเสียของเตาแก๊สหุงต้มสำหรับเชื้อเพลิงผสม Investigation on Thermal Efficiency and Emissions of Cooking Burners for Mixed Fuels

อริวัฒน์ สารโพคา, อภินันต์ นามเขต*, อำไพศักดิ์ ทีบุญญา และ อิศระ คงทวี

ศูนย์เทคโนโลยีด้านวัสดุพูนและพลังงานที่เหมาะสม (APEC) ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 85 ถนนสมเด็จร์โค ตำบลเมืองศรีโค อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190
*ติดต่อ: E-mail: n.apinunt@hotmail.com, เบอร์โทรศัพท์: 045-353-309, เบอร์โทรสาร: 045-353-308

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของความเข้มข้นแก๊สไบโอมีเทนอัด (CBG) และระยะความสูงก้นหม้อต่อประสิทธิภาพเชิงความร้อน (η_{th}) และการปลดปล่อยมลพิษของเตาแก๊สหุงต้มเชื้อเพลิงผสม LPG-CBG โดยค่าสัดส่วนโมลของแก๊สไบโอมีเทนอัดในเชื้อเพลิงผสมถูกปรับจาก 0 ถึง 100% ซึ่งปรับเพิ่มขึ้นช่วงละ 20% ทดสอบหัวเผาภายใต้การปรับระยะความสูงก้นหม้อ (H) ในช่วงจาก 2 ถึง 4 เซนติเมตร นอกจากนี้ได้ศึกษาผลกระทบของอัตราการเผาไหม้ต่อคุณลักษณะการเผาไหม้ของหัวเผา ผลจากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงสุดเกิดขึ้นที่ 60%CBG เนื่องจากการเติม CBG เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเผาไหม้ที่สมบูรณ์ ที่สัดส่วน CBG สูงๆ เช่น 80%CBG และ 100%CBG เกิดสภาวะการเผาไหม้แบบส่วนผสมบางส่งผลให้เปลวไฟสั้น ดังนั้นประสิทธิภาพเชิงความร้อนจะลดลงเนื่องจากการสูญเสียความร้อนที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงสุดเท่ากับ 74.56% เกิดขึ้นที่ระยะความสูงก้นหม้อที่เหมาะสมคือ 3 เซนติเมตร และยังปลดปล่อย CO ต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนด (1,500 ppm ที่ 0% excess O₂)
คำหลัก: เตาแก๊สหุงต้ม; แก๊สไบโอมีเทนอัด; ระยะความสูงก้นหม้อ; ประสิทธิภาพเชิงความร้อน

Abstract

This paper is aimed to study the effect of compressed bio-methane gas (CBG) concentration and heating height on the thermal efficiency (η_{th}) and pollutants emission of LPG-CBG cooking burner. The mole fraction of CBG in the fuel mixture was varied from 0 to 100%, with a step increment of 20%CBG. The burner was tested at various heating heights (H) ranging from 2 to 4 cm. In addition, the effects of firing rate of burner on the combustion characteristics were examined. It was found that the maximum thermal efficiency was observed at 60% CBG due to CBG addition provides a complete combustion. At higher CBG fraction, i.e. 80%CBG and 100%CBG, there are the shortened flame heights because of lean-burn conditions. Thereby, the thermal efficiency would decrease as a result of increased flame radiative heat loss. Moreover, it was found that the maximum thermal efficiency (η_{th} = 74.56%) was observed at an optimum heating height of 3 cm and also emits lower concentration of

carbon monoxide (CO) than the value specified by the considered emissions standard (1,500 ppm at 0% excess O₂).

Keywords: Cooking burner; compressed bio-methane gas; heating height; thermal efficiency.

1. บทนำ

ปัจจุบันการใช้พลังงานมีการขยายตัวเพิ่มสูงมาก ซึ่งพลังงานที่ใช้ในส่วนใหญ่นั้นได้มาจากแหล่งพลังงานฟอสซิลทั้งสิ้น เป็นที่ทราบกันทั่วไปแล้วว่าพลังงานฟอสซิลนั้นเมื่อใช้แล้วก็จะหมดไปเกิดปัญหาการขาดแคลนพลังงาน ทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจำเป็นต้องหาพลังงานที่ได้มาจากแหล่งอื่น ซึ่งต้องเป็นพลังงานสะอาดที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษในภายหลัง และเป็นพลังงานที่ยั่งยืน เพื่อลดการพึ่งพาประเทศ ที่มีแหล่งพลังงานฟอสซิลเป็นของตนเอง อีกทั้งยังช่วยลดการนำเข้าพลังงานได้ด้วย ทำให้แต่ละประเทศตื่นตัวในการสรรหาพลังงานในด้านอื่นมาใช้ทดแทนพลังงานฟอสซิลที่กำลังจะหมดไปในอนาคตอันใกล้ ซึ่งพบว่าพลังงานฟอสซิลโดยเฉพาะเชื้อเพลิงแอลพีจีมีการใช้อย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุผลที่ว่าแก๊สแอลพีจีเป็นเชื้อเพลิงที่สะอาด เผาไหม้ได้สมบูรณ์และสะดวกต่อการใช้งาน ดังนั้นจึงเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในภาคครัวเรือน การขนส่ง และอุตสาหกรรม โดยในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยใช้แก๊สแอลพีจีในภาคครัวเรือนคิดเป็นปริมาณมากถึงประมาณ 35 เปอร์เซ็นต์ของการใช้แก๊สแอลพีจีทั้งหมด [1] เนื่องจากความต้องการใช้แก๊สดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ และมีแนวโน้มว่าจะหมดลงภายในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ปัญหาดังกล่าวทำให้ประเทศไทยให้ความสำคัญกับปัญหาการขาดแคลนพลังงานและต้องการลดค่าใช้จ่ายจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากต่างประเทศ จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาพลังงานทดแทนจากธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อแก้ไขปัญหา โดยมีการผลักดันให้ใช้พลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) โดยเฉพาะเชื้อเพลิงที่เราใช้ในภาคครัวเรือน เช่น

แก๊สหุงต้ม จึงเกิดแนวคิดที่จะหาพลังงานทางเลือกที่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนและสังคมพึ่งพาตนเองได้โดยสามารถมีระบบการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นพลังงานทางเลือกเพื่อการใช้ประโยชน์ในชุมชนโดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือการจัดการทรัพยากรการผลิตจากภายนอกพื้นที่มาใช้ประโยชน์โดยการนำพลังงานทางเลือกจากมูลสัตว์มาใช้แทนแก๊สหุงต้ม โดยการผลิตแก๊สชีวภาพ (Biogas) ซึ่งมีข้อดีอยู่สองประการ คือ ให้พลังงานความร้อนในรูปของแก๊สชีวภาพ และลดปัญหาหมอกควันและสภาพแวดล้อมจากมูลสัตว์ทั่วไป ดังนั้นสภาวะการณ์เช่นนี้แก๊สชีวภาพจึงน่าจะเป็นเชื้อเพลิงทางเลือกที่น่าสนใจทางหนึ่ง เพราะสามารถนำมาเป็นเชื้อเพลิงที่ใช้ในการหุงต้มแทนแก๊สหุงต้มได้ด้วยข้อกำหนดและคุณสมบัติทางเคมีและกายภาพของแก๊สชีวภาพ ซึ่งมีความแตกต่างจากแก๊สหุงต้ม เมื่อนำแก๊สชีวภาพดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับเตาแก๊สหุงต้มพบว่าให้ค่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนที่ต่ำ เปลวไฟไม่มีเสถียรภาพและมีช่วงการทำงานที่แคบ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเตาเพื่อใช้กับแก๊สชีวภาพต่อไป

การพัฒนาเตาแก๊สหุงต้มได้มีการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเชิงความร้อนและลดปริมาณการปลดปล่อยมลพิษ เมื่อเร็วๆ นี้มีงานวิจัยได้นำเอาหลักการหมุนเวียนความร้อนกลับมาใช้ใหม่ [2-7] ซึ่งจะนำเอาวัสดุพูนเข้ามาช่วยในการหมุนเวียนความร้อน เนื่องจากวัสดุพูนมีลักษณะเด่นคือ สามารถเป็นได้ทั้งตัวรับความร้อนและตัวแผ่รังสีความร้อน โดยจะนำความร้อนจากไอเสียมาทำการอุ่นอากาศส่วนแรก (Primary air) ก่อนที่จะผสมกับเชื้อเพลิง ซึ่งจะช่วยให้เตาแก๊สหุงต้มมีประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่ามีการศึกษาการพัฒนาทางออกของเปลวไฟ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเชิงความร้อนของเตาแก๊สหุงต้ม โดยการปรับปรุงหัวเตาแก๊สแบบทั่วไป (Conventional Burner, CB) มาเป็นแบบหมุนวน (Swirl Burner, SB) การไหลแบบหมุนวนของเปลวไฟส่งเสริมการถ่ายเทความร้อนสู่ภาชนะได้มากขึ้น [8] เนื่องจากการหมุนวนของเปลวไฟก่อให้เกิดแรงเฉือนซึ่งช่วยเพิ่มระยะเวลาในการสัมผัสของเปลวไฟกับภาชนะและการผสมของเชื้อเพลิงกับอากาศ [9-11] นอกจากนี้ยังพบว่าการไหลแบบหมุนวนช่วยดึงดูดอากาศส่วนที่ส่งมากขึ้น [12] ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการเผาไหม้ Tamir และคณะ [13] ได้ศึกษาประสิทธิภาพเชิงความร้อนของเตาแก๊สหุงต้มที่ใช้แก๊สธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในการเผาไหม้ ซึ่งพบว่าหัวเผาแบบหมุนวนที่ให้ประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงสุดจะมีลักษณะเฉพาะคือมุมเยย เท่ากับ 26 องศา มุมเอียง เท่ากับ 15 องศา โดยประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงสุดของเตาแบบเดิมมีค่าประมาณ 52% แต่เมื่อเปลี่ยนมาใช้แบบ SB ประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงสุดของเตามีค่าประมาณ 58% ทั้งนี้ประสิทธิภาพเชิงความร้อนของเตาแก๊สหุงต้มอาศัยการถ่ายเทความร้อนของเปลวไฟเป็นหลัก ดังนั้นระยะห่างระหว่างหัวเตาถึงก้นภาชนะจึงมีความสำคัญ [14, 15] ทั้งนี้ผลจากการวิจัยที่ผ่านมามีช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้เตาแก๊สหุงต้มมีประสิทธิภาพเชิงความร้อนที่สูงขึ้น แต่ปริมาณการใช้แก๊สแอลพีจียังมีปริมาณที่สูง เพราะปริมาณความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ จากปัญหาดังกล่าวทำให้ประเทศไทยให้ความสำคัญกับปัญหาการขาดแคลนพลังงานและต้องการลดค่าใช้จ่ายจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากต่างประเทศ จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาพลังงานทดแทนจากธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อแก้ไขปัญหา โดยมีการผลักดันให้ใช้พลังงานหมุนเวียนเช่นไบโอมิเทนอัด ปัจจุบันมีการนำเชื้อเพลิงแก๊สชีวภาพมาใช้กับเตาแก๊สหุง

ต้มเพื่อทดแทนเชื้อเพลิงแก๊สแอลพีจีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพเชิงความร้อนของเตาแก๊สหุงต้มเชื้อเพลิงแก๊สชีวภาพโดยทำการปรับปรุงเตาตั้งเดิม Kurchania และคณะ [16] ได้ออกแบบหัวเตาแก๊สหุงต้มที่ใช้ร่วมกับแก๊สชีวภาพโดยท่อผสมมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 14 มิลลิเมตร รูทางออกของเปลวไฟขนาด 2 มิลลิเมตร จำนวน 49 รู ระยะห่างความสูงของเตาถึงก้นหม้อ 35 มิลลิเมตร โดยใช้การทดสอบตามมาตรฐานของอินเดีย พบว่าเตามีประสิทธิภาพเชิงความร้อน 60% และปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) อยู่ในช่วง 150-180 ppm ซึ่งให้ค่าสอดคล้องใกล้เคียงกับ Mahin [17] และ Chan [18] โดยมีค่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนอยู่ในช่วง 59-62% ในขณะเดียวกัน Dutt และคณะ [19] ทดสอบประสิทธิภาพเชิงความร้อนของเตาพบว่าค่าอยู่ในช่วง 40-65% ต่อมา Burbano และคณะ [20] ได้ศึกษาการเติมก๊าซไฮโดรเจนผสมกับแก๊สชีวภาพสำหรับเตาแก๊สหุงต้ม พบว่าเมื่อเติมก๊าซไฮโดรเจนเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้เปลวไฟสั้นลง และปลดปล่อยมลพิษต่ำเนื่องจากการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกัน Jadhav และคณะ [21] ได้ศึกษาการทำนายอุณหภูมิเปลวไฟของเตาแก๊สหุงต้ม โดยการออกแบบเตาด้วยวิธีการจำลองพลศาสตร์ของไหลเชิงคำนวณ พบว่าที่เส้นผ่านศูนย์กลางของรูทางออกเปลวไฟขนาด 4 มิลลิเมตร จำนวน 24 รู จะให้อุณหภูมิเปลวไฟสูงสุด 1,297 °C จากงานวิจัยที่ผ่านมามีการใช้เชื้อเพลิงแก๊สชีวภาพกับเตาแก๊สหุงต้มถือว่ามีข้อจำกัดเนื่องจากเตาที่ใช้เป็นเตาประเภทความดันสูงซึ่งใช้ปริมาณแก๊สมากในการทำงาน อีกทั้งแก๊สชีวภาพที่ผลิตได้ในชุมชนไม่เพียงพอต่อการใช้งานดังนั้นในทางปฏิบัติจะใช้เชื้อเพลิงแอลพีจีร่วมกับแก๊สชีวภาพในการทำงานซึ่งยังไม่มีการวิจัยก่อนหน้าได้ศึกษาถึงสัดส่วนของเชื้อเพลิงทั้งสองชนิดที่เหมาะสมต่อสมรรถนะของเตาแก๊สหุงต้ม

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาปริมาณสัดส่วนเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพ และระยะความสูงก้นหม้อที่เหมาะสมต่อสมรรถนะของเตาโดยพิจารณาจากค่า

ประสิทธิภาพเชิงความร้อนและการปลดปล่อยมลพิษ เพื่อนำไปสู่การออกแบบเตาประสิทธิภาพสูงสำหรับเชื้อเพลิงผสมในอนาคต

2. อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองหาประสิทธิภาพเชิงความร้อนและการปลดปล่อยมลพิษของหัวเตาแสดงดังรูปที่ 1 ซึ่งมีส่วนประกอบหลักๆของส่วนคือ ส่วนแรกจะเป็นชุดหัวเตาแก๊สหุงต้มที่ใช้ในการทดสอบ ซึ่งเป็นเตาแก๊สที่มีขายทั่วไปตามท้องตลาดชนิดความดันสูงขนาด KB-5 (ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางหัวเผา 5 นิ้ว) ส่วนที่สองจะเป็นชุดอุปกรณ์ที่ใช้ในการวัดและเก็บข้อมูลในการทดลองโดยอาศัยเครื่องวัดปริมาณแก๊สไอเสีย (Exhaust Gas Analyzer) ของบริษัท Entech รุ่น Testo350 ซึ่งเป็น Electromechanical Sensor วัดในลักษณะไอเสียแห้ง (Dry Basis) ซึ่งค่าที่วัดได้จะมีความคลาดเคลื่อน 0.05

เปอร์เซ็นต์ ในขณะเดียวกันใช้อุปกรณ์เก็บบันทึกค่าอุณหภูมิ (Data Logger) รุ่น Midi Logger GL220 ร่วมกับ Thermocouple Type K ในการเก็บบันทึกค่าอุณหภูมิของน้ำ เพื่อใช้ทดสอบหาค่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนของเตาแก๊สหุงต้ม

ขั้นตอนในการทดลองเริ่มจากการเปิดแก๊สเชื้อเพลิงจากถังบรรจุแก๊สแอลพีจีขนาด 48 kg ซึ่งมีขายกันตามท้องตลาดจำนวน 1 ถัง ในขณะเดียวกันแก๊สชีวภาพที่บรรจุภายในถังขนาด 70 ลิตร ถูกปล่อยและควบคุมโดยใช้ Gas flow meter เพื่อผสมกับเชื้อเพลิงแก๊สแอลพีจีภายในห้องผสม โดยปรับส่วนผสมแก๊สเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพในสัดส่วน 0:100, 20:80, 40:60, 60:40, 80:20 และ 100:0 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1 ในขณะเดียวกันคุณสมบัติของเชื้อเพลิงแอลพีจีและแก๊สชีวภาพ แสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

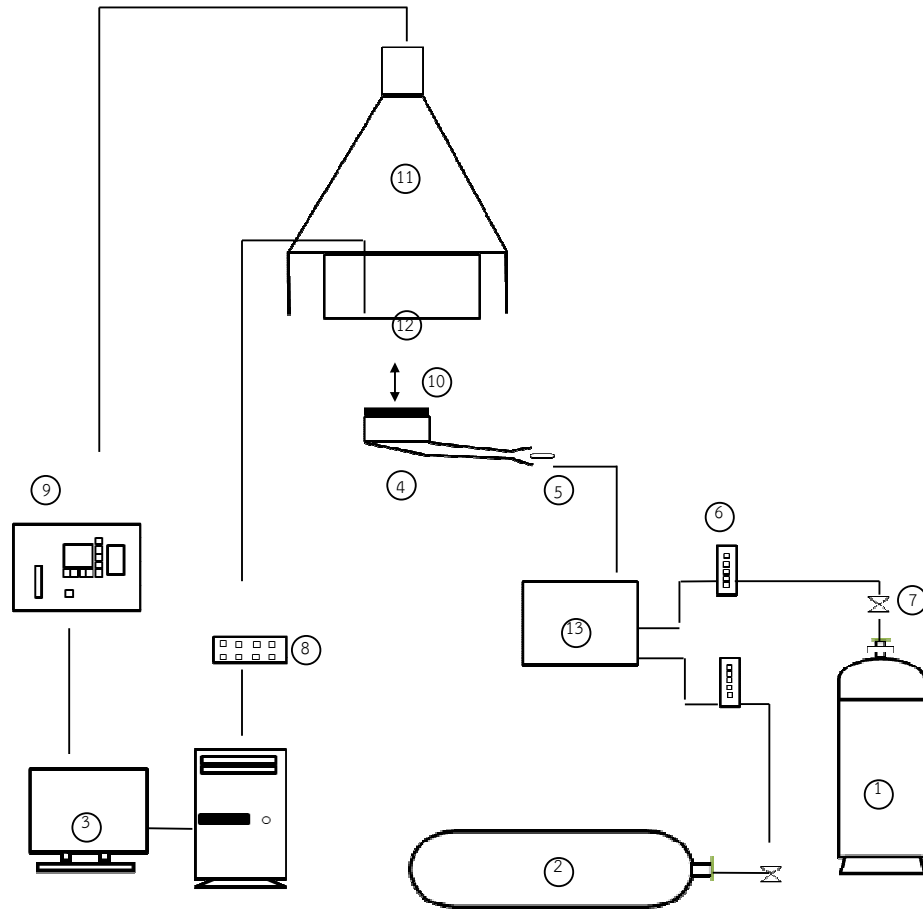
ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดการปรับเปลี่ยนส่วนผสมแก๊สเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพ

α	Heat input (5 kW)		Heat input (5.5 kW)		Heat input (6 kW)		Heat input (7 kW)		Heat input (8 kW)		Heat input (9 kW)		Heat input (10 kW)	
	Flow rate _{LPG} (L/hr)	Flow rate _{CBG} (L/hr)	Flow rate _{LPG} (L/hr)	Flow rate _{CBG} (L/hr)	Flow rate _{LPG} (L/hr)	Flow rate _{CBG} (L/hr)	Flow rate _{LPG} (L/hr)	Flow rate _{CBG} (L/hr)	Flow rate _{LPG} (L/hr)	Flow rate _{CBG} (L/hr)	Flow rate _{LPG} (L/hr)	Flow rate _{CBG} (L/hr)	Flow rate _{LPG} (L/hr)	Flow rate _{CBG} (L/hr)
100:0	180.00	0.00	198.00	0.00	216.00	0.00	252.00	0.00	288.00	0.00	324.00	0.00	360.00	0.00
80:20	170.28	42.57	187.20	46.80	204.12	51.03	238.32	59.58	272.20	68.05	306.36	76.59	340.56	85.14
60:40	156.20	104.14	171.72	114.48	187.20	124.80	218.52	145.68	249.84	166.56	280.80	187.20	312.12	208.08
40:60	133.92	200.88	147.24	220.86	160.56	240.84	187.56	281.34	214.20	321.30	240.84	361.26	267.84	401.76
20:80	93.71	374.83	103.14	412.56	112.46	449.86	131.36	525.46	150.08	600.34	168.84	675.36	187.56	750.24
0:100	0.00	782.28	0.00	860.40	0.00	939.60	0.00	1096.20	0.00	1252.80	0.00	1409.04	0.00	1564.56

หมายเหตุ α คืออัตราส่วนเชื้อเพลิง LPG:CBG (โดยปริมาตร)

ตารางที่ 2 แสดงคุณสมบัติของเชื้อเพลิงแอลพีจีและแก๊สชีวภาพ

ชนิดเชื้อเพลิง	อุณหภูมิที่ติดไฟ	องค์ประกอบของเชื้อเพลิง	ค่าความร้อนของเชื้อเพลิง
Liquefied Petroleum Gas, (LPG)	480 °C	โพรเพน 40% ,บิวเทน 60% (โดยปริมาตร)	49.58 MJ/kg
Compressed Bio-methane Gas, (CBG)	650 °C	มีเทน 89.6% ,ไนโตรเจน 3.4%,ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 5.9% ,ออกซิเจน 1.1% (โดยปริมาตร)	37.16 MJ/kg

1. แก๊สแอลพีจี	6. Gas flow meter	11. Hood
2. แก๊สซีวีภาพ	7. Pressure Regulator	12. หม้อขนาด 45 ซม.
3. คอมพิวเตอร์	8. Data Logger	13. ห้องผสมแก๊ส
4. เตาแก๊สหุงต้ม	9. Exhaust Gas Analyzer	
5. หัวฉีดแก๊สเชื้อเพลิง	10. ระยะเวลาสูงกันหม้อ	

รูปที่ 1 ชุดอุปกรณ์การทดลองเตาแก๊สหุงต้มเชื้อเพลิงผสม

จากนั้นเชื้อเพลิงผสมถูกจ่ายไปยังหัวฉีดแก๊สเชื้อเพลิงและ
 ฟันเข้าไปในท่อผสมขณะเดียวกันอากาศส่วนแรกที่อยู่
 บริเวณใกล้ๆ หัวฉีดแก๊สจะถูกเหนี่ยวนำผ่านช่องอากาศ
 ส่วนแรกเข้าไปในท่อผสมพร้อมๆ กับแก๊สโดยอาศัยการ
 ถ่ายเทโมเมนตัมระหว่างแก๊สผสมและอากาศโดยรอบ
 จากนั้นส่วนผสมของอากาศส่วนแรกและแก๊สจะไหลผ่าน
 ทางออกเปลวไฟและถูกติดไฟให้เปลวไฟชนิดผสมมาก่อน
 (Premixed flame) การวัดประสิทธิภาพเชิงความร้อนจะ

อ้างอิงตามมาตรฐาน DIN EN 203-2:1997 โดยทำการ
 เลือกขนาดของหม้อภาชนะ (Pot) ที่มีขนาดเส้นผ่าน
 ศูนย์กลาง 45 เซนติเมตร [22] ซึ่ง Hood ที่ทำการวัดไอ
 เสียสามารถครอบได้ และเติมน้ำปริมาณ 30.6 กิโลกรัม
 ลงในหม้อภาชนะ ใช้ระยะเวลาสูงกันหม้อที่ระยะ 2, 3
 และ 4 เซนติเมตร ตามลำดับ โดยทำการต้มน้ำจาก
 อุณหภูมิห้องจนกระทั่งถึงประมาณ 90 °C จากนั้นทำการ
¹⁰บันทึกค่าอุณหภูมิ น้ำและเวลาที่ใช้ในการทดสอบ พร้อม

ทั้งบันทึกค่าปริมาณแก๊สไอเสีย (CO, NO_x) สมการที่ใช้ในการคำนวณหาประสิทธิภาพเชิงความร้อน แสดงดังสมการ (1)

$$\eta_{th} = \frac{m_{water} C_{p,water} (90 - T_{water,i})}{\dot{m}_g \times LHV \times t} \quad (1)$$

เมื่อ η_{th} คือประสิทธิภาพเชิงความร้อน (-)
 m_{water} คือน้ำหนักของน้ำ (kg)
 $C_{p,water}$ คือค่าความจุความร้อนของน้ำ (kJ/kg.K)
 $T_{water,i}$ คืออุณหภูมิของน้ำเริ่มต้น (°C)
 \dot{m}_g คืออัตราการไหลเชิงมวลของแก๊ส (kg/s)
 LHV คือค่าความร้อนของเชื้อเพลิง (kJ/kg)
 t คือเวลาที่ใช้ในการทดสอบ (s)

งานวิจัยนี้ได้ทำการทดลองที่เงื่อนไขเดิมซ้ำ 3 ครั้ง เพื่อหาค่าเฉลี่ยในการรายงานผล ดังนั้นในการทดลองแต่ละเงื่อนไขการปรับค่าอัตราการป้อนเชื้อเพลิงจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้มีความละเอียดและแม่นยำมากขึ้นจึงได้นำ Gas flow meter ใช้ปรับอัตราการไหลของแก๊สเชื้อเพลิง ซึ่งในการทดลองจะทำการปรับค่าความร้อนป้อนเชื้อที่ 5, 8 และ 10 kW ตามลำดับ เนื่องจากเป็นช่วงการทำงานที่เหมาะสมของเตาแก๊สชนิด KB-5 ซึ่งการควบคุมอัตราการเผาไหม้สามารถทำได้โดยการปรับค่าอัตราการไหลเชิงมวลของแก๊ส (\dot{m}_g) และค่าความร้อนป้อนเชื้อเพลิงของเตาสามารถคำนวณหาได้ดังสมการ (2)

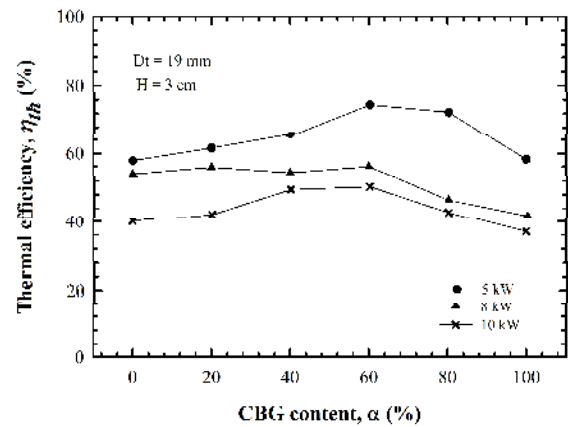
$$q = \dot{m}_g \times LHV \quad (2)$$

การทดลองทั้งหมดจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะเป็นการศึกษาอิทธิพลของสัดส่วนเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพ โดยปรับสัดส่วนตามตารางที่ 1 โดยเลือกใช้ขนาดรูหัวฉีดแก๊สของเตาดั้งเดิม ซึ่งการพิจารณาปริมาณสัดส่วนเชื้อเพลิงที่เหมาะสมคือ จะต้องให้ค่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนที่สูงแต่ปลดปล่อยมลพิษในปริมาณที่ต่ำ จากนั้นตอนสุดท้ายจะศึกษาระยะความสูงกันหม้อที่เหมาะสมต่อการทำงานของเตาแก๊สหุงต้ม โดยพิจารณา

จากปริมาณค่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนที่ได้และการปลดปล่อยมลพิษ ซึ่งจะต้องให้ค่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนที่สูงแต่ปลดปล่อยมลพิษในปริมาณที่ต่ำ

3. ผลการทดลอง

3.1 อิทธิพลของสัดส่วนเชื้อเพลิง

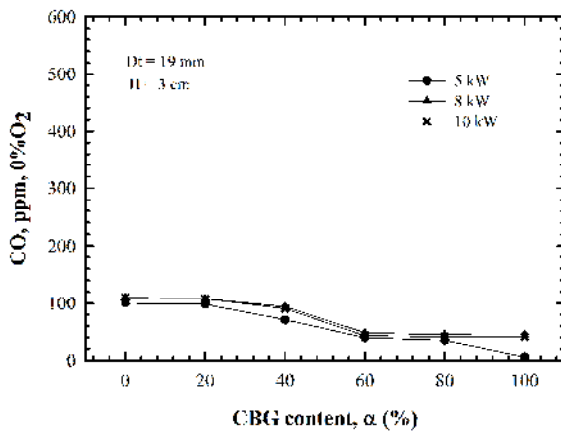

รูปที่ 2 ประสิทธิภาพเชิงความร้อนที่ค่า α ต่างๆ

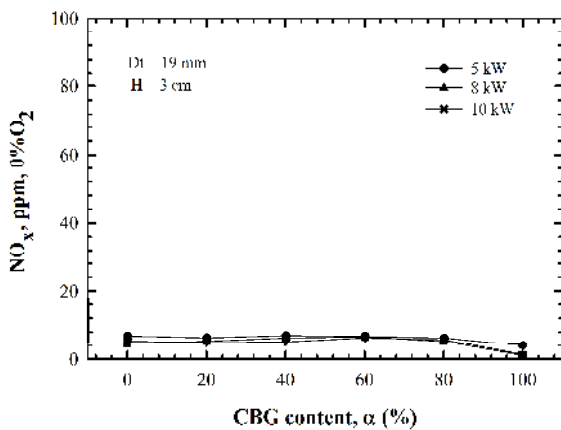
อิทธิพลของสัดส่วนเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพเชิงความร้อน แสดงดังรูปที่ 2 โดยทดสอบที่ขนาดคอคอดของเตาดั้งเดิม (19 มิลลิเมตร) พบว่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนทุกค่าอัตราการป้อนเชื้อเพลิงให้ผลที่เหมือนกันคือ ประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงสุดจะเกิดขึ้นที่ 60% CBG เนื่องจากการเติม CBG เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเผาไหม้ที่สมบูรณ์ ในขณะที่สัดส่วน CBG สูงๆ เช่น 80%CBG และ 100%CBG เกิดสภาวะการเผาไหม้แบบส่วนผสมบางส่งผลให้เปลวไฟสั้น ดังนั้นประสิทธิภาพเชิงความร้อนจะลดลงเนื่องจากการสูญเสียความร้อนที่เพิ่มขึ้น และพบว่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนจะมีค่าสูงสุดที่อัตราการป้อนเชื้อเพลิงที่ 5 kW ในขณะที่ช่วงค่าความร้อนป้อนเชื้อเพลิงที่สูงเกินไป จะทำให้ประสิทธิภาพเชิงความร้อนต่ำ เนื่องจากเปลวไฟที่ยาวและล้นกันหม้อภาชนะ ส่งผลให้เกิดการสูญเสียความร้อน (Heat loss)

อิทธิพลของสัดส่วนเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพที่ส่งผลต่อปริมาณการปลดปล่อยมลพิษ CO แสดงดังรูปที่ 3 ทดสอบที่ขนาดคอคอดของเตาดั้งเดิม (19 มิลลิเมตร) พบว่าปริมาณการปลดปล่อย CO ทุกค่าอัตราการป้อนเชื้อเพลิงให้ผลที่เหมือนกันคือ ปริมาณ CO จะลดลงเรื่อยๆ เมื่อเพิ่มปริมาณสัดส่วนเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพ (α) เนื่องจากคุณสมบัติของเชื้อเพลิงที่เปลี่ยนไปคือ การเติม CBG เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเผาไหม้ที่สมบูรณ์ และพบว่าอิทธิพลของอัตราการป้อนเชื้อเพลิงในช่วง 5 ถึง 10 kW ไม่ส่งผลต่อปริมาณการปลดปล่อย CO

รูปที่ 3 ปริมาณการปลดปล่อย CO ที่ค่า α ต่างๆ

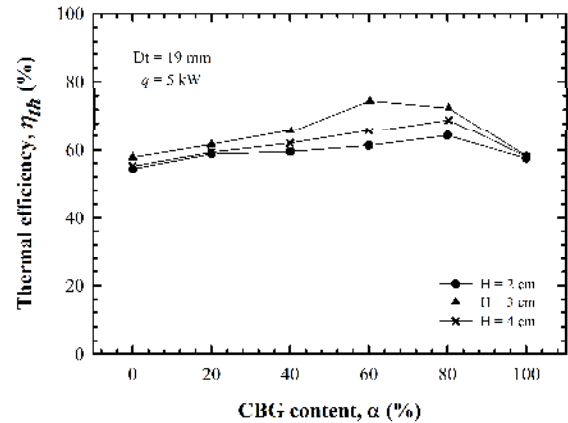

รูปที่ 4 ปริมาณการปลดปล่อย NO_x ที่ค่า α ต่างๆ

จากรูปที่ 4 พบว่าปริมาณการปลดปล่อย NO_x ของเตาแก๊สสำหรับเชื้อเพลิงผสมให้ผลที่เหมือนกันคือ ปริมาณการปลดปล่อย NO_x ต่ำ (น้อยกว่า 10 ppm) และมีปริมาณคงที่ตลอดช่วงการทำงานของเตา ดังนั้น

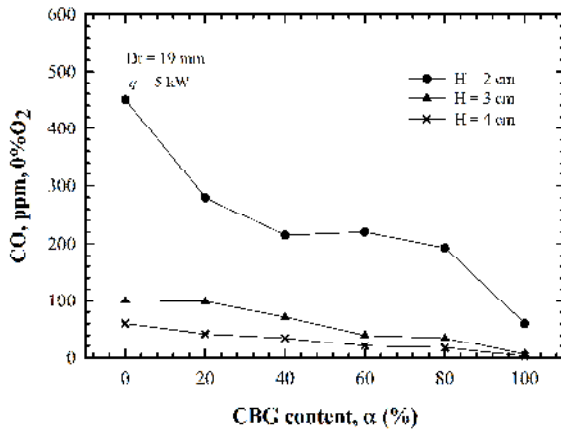
สัดส่วนเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพ (α) และอัตราการป้อนเชื้อเพลิงส่งผลต่อปริมาณการปลดปล่อย NO_x น้อยมาก

3.2 อิทธิพลของระยะความสูงกันหม้อ

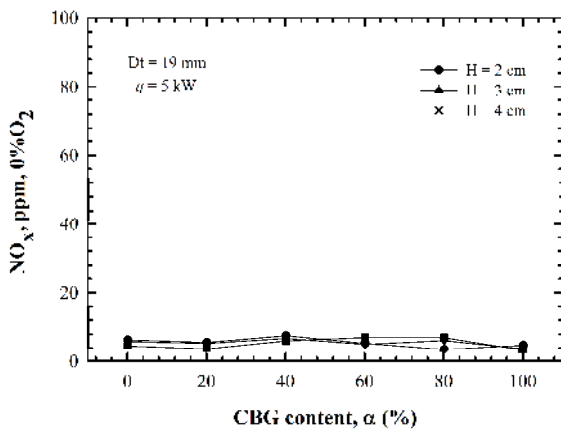

รูปที่ 5 ประสิทธิภาพเชิงความร้อนที่ระยะความสูงต่างๆ

อิทธิพลของระยะความสูงกันหม้อที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพเชิงความร้อน แสดงดังรูปที่ 5 ซึ่งผลการทดลองที่อัตราการป้อนเชื้อเพลิงทั้ง 5, 8 และ 10 kW ให้ผลการทดลองที่เหมือนกัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จะยกตัวอย่างนำเสนอเฉพาะกรณี 5 kW โดยทดสอบที่ขนาดคอคอดของเตาดั้งเดิม (19 มิลลิเมตร) พบว่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนทุกระยะความสูงกันหม้อให้ผลที่เหมือนกันคือ เมื่อเพิ่มค่าสัดส่วน CBG (α) จะทำให้ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการเติม CBG เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเผาไหม้ที่สมบูรณ์ ในขณะที่สัดส่วน CBG สูงๆ เช่น 100%CBG เกิดสภาวะการเผาไหม้แบบส่วนผสมบางส่งผลให้เปลวไฟสั้น ดังนั้นประสิทธิภาพเชิงความร้อนจะลดลงเนื่องจากการสูญเสียความร้อนที่เพิ่มขึ้น และพบว่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนจะมีค่าสูงสุดที่ระยะความสูงกันหม้อเท่ากับ 3 เซนติเมตร เนื่องจากระยะความสูงกันหม้อที่ต่ำและมากเกินไปจะทำให้เกิดการสูญเสียความร้อน (Heat loss)

รูปที่ 6 ปริมาณการปลดปล่อย CO ที่ระยะความสูงต่างๆ

รูปที่ 7 ปริมาณการปลดปล่อย NO_x ที่ระยะความสูง

อิทธิพลของระยะความสูงกันหม้อที่ส่งผลต่อปริมาณการปลดปล่อยมลพิษ CO แสดงดังรูปที่ 6 ทดสอบที่อัตราการป้อนเชื้อเพลิงเท่ากับ 5 kW และขนาดคอคอดของเตาดั้งเดิม (19 มิลลิเมตร) พบว่าปริมาณการปลดปล่อย CO ทุกระยะความสูงกันหม้อให้ผลที่เหมือนกันคือ ปริมาณ CO จะลดลงเรื่อยๆ เมื่อเพิ่มปริมาณสัดส่วนเชื้อเพลิงแอลพีจีต่อแก๊สชีวภาพ (α) เนื่องจากคุณสมบัติของเชื้อเพลิงที่เปลี่ยนไปคือ การเติม CBG เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเผาไหม้ที่สมบูรณ์ และพบว่าที่ระยะความสูงกันหม้อสูงๆ ส่งผลให้เปลวไฟอยู่ห่างกันหม้อมากและไม่สัมผัสผิวภาชนะ จึงไม่เกิดปรากฏการณ์ Flame quenching ดังนั้นจะเกิดการเผาไหม้สมบูรณ์ จากนั้นเมื่อลดระยะความสูงกันหม้อลง ทำให้เปลวไฟ

สัมผัสกันหม้อมากขึ้นและเกิด Flame quenching ขึ้น ดังนั้นจะเกิดการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ และปลดปล่อย CO ปริมาณสูง พบว่า ที่ระยะความสูงกันหม้อเท่ากับ 2 cm มีค่าการปลดปล่อย CO สูงสุด ในขณะที่ระยะความสูงเท่ากับ 3 และ 4 เซนติเมตร ปลดปล่อยมลพิษ CO ลดต่ำลง ตามลำดับ

จากรูปที่ 7 พบว่าปริมาณการปลดปล่อย NO_x ของเตาแก๊สสำหรับเชื้อเพลิงผสมให้ผลที่เหมือนกันคือ ปริมาณการปลดปล่อย NO_x ต่ำ (น้อยกว่า 10 ppm) และมีปริมาณใกล้เคียงกันทุกระยะความสูงกันหม้อ

4. สรุปผลการทดลอง

จากการศึกษาผลของความเข้มข้นแก๊สไบโอมีเทนอัด (CBG) และระยะความสูงกันหม้อต่อประสิทธิภาพเชิงความร้อนและการปลดปล่อยมลพิษของเตาแก๊สสูงต้มเชื้อเพลิงผสม LPG-CBG สามารถสรุปได้ดังนี้

1. อัตราการป้อนเชื้อเพลิงที่สูงเกินไป จะให้ประสิทธิภาพเชิงความร้อนต่ำ เนื่องจากเปลวไฟที่ยาวและล้นกันหม้อภาชนะ ส่งผลให้เกิดการสูญเสียความร้อน
2. ประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงสุดจะเกิดขึ้นที่ 60%CBG ในขณะที่เดียวกันปริมาณการปลดปล่อยมลพิษ CO จะมีค่าต่ำสุดที่ 100%CBG
3. ระยะความสูงกันหม้อที่เหมาะสมคือ 3 เซนติเมตร เนื่องจากให้ค่าประสิทธิภาพเชิงความร้อนสูงที่สุดเท่ากับ 74.56% และยังปลดปล่อย CO ต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนด

5. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ศูนย์เทคโนโลยีด้านวัสดุพูนและพลังงานที่เหมาะสม (APEC) ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ให้ความสะดวกด้านอุปกรณ์ในการทำวิจัย

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักนโยบายและแผนพลังงาน (2560). ข้อมูลพลังงาน, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.eppo.go.th/>, เข้าดูเมื่อวันที่ 30/04/2560.
- [2] Weinberg, F.J. (1986). Heat-recirculating burners, principles and some recent developments, *Combustion Science and Technology*, vol. 121, pp. 3-22.
- [3] Yoshizawa, Y., Echigo, R. and Tomimura, T. (1987). A study on a high performance radiant heater, *Proceedings of the 2nd ASME/JSME Thermal Engineering Joint Conference 2001*, vol. 5, pp. 317-323.
- [4] ณัฐวุฒิ รังสิมันตุชาติ (2544). ปรินญาณิพนธ์ การประยุกต์ใช้วัสดุพอรุนเพื่อการประหยัดพลังงานในเตาแก๊สหุงต้ม, ปรินญาณิพนธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- [5] Jugjai, S. and Rungsimuntuchart, N. (2002). High efficiency heat recirculating domestic gas burners, *Experimental Thermal and Fluid Science*, vol. 26, pp. 581-592.
- [6] Pantangi, V.K. and et, al. (2011). Studies on porous radiant burners for LPG (Liquefied Petroleum Gas) cooking applications, *Energy*, vol. 36, pp. 1-7.
- [7] Muthukumar, P. and Shyamkumar, P.I. (2011). Development of novel porous radiant burners for LPG cooking applications. *Fuel*, vol. 112, pp. 562-566.
- [8] Shtern, V., Borisssov, A. and Hussain, F. (1998). Temperature distribution in swirling jets, *International Journal of Heat and Mass Transfer*, vol. 41, pp. 2455-2467.
- [9] Tamir, A., Elperin, T. and Yotzer, S. (1989). Performance characteristics of a gas burner with a swirling central flame, *Energy*, vol. 14, pp. 373-382.
- [10] Tamir, A. (1993). A swirling-flame combustor for lean mixtures. *Combustion Science and Technology*, vol. 90, pp. 193-209.
- [11] Hou, S.S. and Ko, Y.C. (2005). Influence of oblique angle and heating height on flame structure, temperature field and efficiency of an impinging laminar jet flame, *Energy Conversion and Management*, vol. 46, pp. 941-958.
- [12] Gupta, A.K., Lilley, D.G. and Syred, N. (1984). Swirl flows, Taylor & Francis, England.
- [13] Tamir, A., Elperin, I. and Yotzer, S. (1992). Performance characteristics of a gas burner with a swirl central flame, *Energy*, vol. 14, pp. 347-362.
- [14] Saha, C., Ganguly, R. and Datta, A. (2008). Heat transfer and emission characteristics of impinging rich methane and ethylene jet flames, *Experimental Heat Transfer*, vol. 21, pp. 169-187.
- [15] Chander, S. and Ray, A. (2005). Flame impingement heat transfer, *Energy Conversion and Management*, vol. 46, pp. 2803-2837.
- [16] Kurchania, A.K., Panwar, N.L. and Pagar, S.D. (2011). Development of domestic biogas stove, *Biomass Conversion and Biorefinery*, vol. 1, pp. 99-103.
- [17] Mahin, D.B. (1992). Biogas in developing countries, Bioenergy system, *Annul report to USAID*, Washington, D.C.

[18] Chan, U.S. (1982). State of the art review on the integrated use of anaerobic processes in China, *Annal report* prepared for IRCWD.

[19] Dutt, G.S. and Ravindranath, N.H. (1993). Distribution of tree species on different sized farms in a semi-arid village, *Farm forestry in South Asia*, Sage Publications, India.

[20] Burbano, H.J., Amell, A.A. and Garcia, J.M. (2008). Effects of hydrogen addition to methane on the flame structure and CO emissions in atmospheric burners. *International Journal of Hydrogen Energy*, vol. 33, pp. 3410-3415.

[21] Jadhav, P. and Sudhakar, D.S. (2015). Analysis of burner for biogas by computational fluid dynamics and optimization of design by genetic algorithm, *International Journal for Research in Emerging Science and Technology*, vol. 2, pp. 39-44.

[22] German Standards and Technical Rules (1997). DIN EN 203-2: Gas-heated Catering Equipment, pp. 17.